

Міжнародні вимоги до організації праці оператора ПК

Вінницький національний технічний університет

Анотація. Розглянуто особливості вимог міжнародних стандартів до організації праці оператора персонального комп'ютера.

Ключові слова: комп'ютер; користувач; робоче місце; монітор; безпека.

International requirements to the work organization of the operator PC

Abstract: In article features international standards of the operator's workplace of the personal computer.

Keywords: computer; user; workplace; monitor screen; safety.

В час всебічної інформатизації потрібно частково відійти від поняття комп'ютер і замислитись як комп'ютер впливає на організм людини і наскільки жорсткі рамки в роботі з ним потрібно встановити, щоб негативні наслідки роботи з ПК не давали про себе знати. Законодавством кожної країни встановлено ряд нормативно-правових актів, які регламентують, в першу чергу для працедавців, заходи щодо безпеки праці з персональним комп'ютером.

В країнах Європейського Союзу питання про безпеку праці користувачів ПК порушувалося вже досить давно. В доповіді Всесвітньої організації охорони здоров'я (Женева, 1987), відмічається «Люди, що працюють за екраном монітора знаходяться в зоні підвищених навантажень». Стандарти, що діють у розвинених країнах, не рекомендують, наприклад, жінкам репродуктивного віку працювати за комп'ютером більше 4-х годин на день. Вагітним жінкам взагалі не рекомендовано працювати за ПК.

В країнах ЄС створено спеціальний Комітет по безпеці, гігієні та охороні здоров'я на робочому місці. Однією з перших директив Комітету була саме Директива про екрани відеотерміналів 90/270/ЄЕС від 29 травня 1990 року [1]. Значна увага була приділена питанням ергономічності технічних засобів та робочих місць. Слід зазначити, що не всі екранні пристрої підпадають під дію цієї Директиви. Ця Директива не поширюється на: кабіни водіїв або кабіни керування рухомими засобами та устаткуванням; комп'ютерні системи на засобах транспорту; комп'ютерні системи, призначені, головним чином, для загального використання; «портативні» системи для нетривалого використання на робочому місці; калькулятори, касові апарати та будь-яке інше устаткування, що має невеликий індикатор даних або результатів вимірів, для безпосереднього використання такого устаткування; друкарські машинки традиційної конструкції, відомі як «друкуюча машина з вікном».

Відповідно до Директиви [1], на роботодавця покладені певні обов'язки щодо забезпечення охорони праці з екранними пристроями. Також, роботодавці повинні вжити необхідних заходів для того, щоб робочі станції, які вводяться у роботу після 31 грудня 1992 року, відповідали мінімуму вимог, викладеному в Додатку цієї Директиви.

Роботодавець повинен планувати діяльність виконавця таким чином, щоб щоденна робота за екраном періодично призупинялася на перерви або замінювалася іншою роботою з метою скорочення робочого навантаження біля екрану. У Додатку до Директиви [1] визначені зобов'язання, які повинні виконуватися для досягнення цілей цієї. Жорсткі технічні зміни у Додатку, обумовлені технічним прогресом, змінами міжнародних норм або технічних умов, а також загальними поданнями в області екранних пристроїв, повинні прийматися відповідно до порядку, передбаченого в статті 17 Директиви 89/391/ЄЕС [2]. Додаток безпосередньо встановлює вимоги до обладнання робочого місця з екранним пристроєм, а також інші вимоги, які сприяють зменшенню негативного впливу дисплею на здоров'я працівника.

Захист здоров'я та забезпечення безпеки на робочих місцях знаходиться в зоні уваги профспілкових організацій розвинених країн. Профспілки не лише приймають участь у розробці

законодавчих документів, як на національному так і законодавчому рівні, в питаннях соціального захисту працюючих, але й активно підтримують працівників небезпечних професій, і мають з цього приводу своє власне законодавство, розвинену сітку науково-дослідних організацій і проектів. Питаннями соціального захисту працівників опікуються і самі підприємці, зацікавлені в тому, щоб працюючі менше хворіли і мали високу продуктивність праці.

Все більшої популярності набуває саме такий підхід до захисту працюючого населення і все більше людей розуміють важливість цього. Адже, якщо працездатна частина населення виробляє більше продукції, менше хворіє, працює при сприятливих умовах праці, у неї стає кращою продуктивність, і, відповідно, збільшуються доходи держави та суспільства і зростає та частина ресурсів суспільства, які можуть витратитися на підтримку пристарілих, інвалідів, малозабезпечених та інших незахищених верств населення [3].

Зведення до мінімуму всіх факторів ризику, що виникають при взаємодії людини з комп'ютером – головне завдання при організації комп'ютеризованих офісів, комп'ютерних класів та при обладнанні комп'ютерного місця у себе вдома.

Відеотермінали є джерелом різних випромінювань. Існує декілька шляхів зниження рівнів комп'ютерних випромінювань, що впливають на користувача: створення маловипромінюючих ВДТ; застосування фільтрів; застосування засобів, що запобігають поглинанню випромінювань тілом людини, наприклад, технології використання сумішей рідкоземельних елементів (BioShield, Apori System, A_NOX Computer).

В більшості країн діють національні стандарти, відповідно до яких сертифікується вся комп'ютерна техніка. Найбільш жорстким вважається Шведський стандарт MPR-II. Міжнародним стандартом є стандарт ISO 9241 «Ергономічні вимоги до роботи з відеодисплейними терміналами (ВДТ) у офісі» [4]. В цих стандартах приводяться припустимі значення напруги електростатичного та електромагнітного полів на відстані 50 см від екрану (рекомендована відстань користувача від екрану). У відповідності з цими стандартами розробляються і українські національні стандарти. Однак, в останні роки з'ясувалося, що всі ці засоби не дозволяють до кінця вирішити проблему захисту здоров'я користувачів від комп'ютерних випромінювань.

Отже культура застосування нових інформаційних технологій потрібна зараз практично усім. Роботи по вдосконаленню та дослідженню захисних засобів у всіх напрямках продовжуються і сьогодні. Поєднання слів «людина» і «комп'ютер» стало звичним для нас. Хотілося, поруч з цим поєднанням стала і безпека користувача. Як швидко поєднання цих слів стане звичним, залежить від усіх. Обладнуючи комп'ютеризовані місця в офісі або встановлюючи комп'ютер вдома — потрібно не забувати про це.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Директива 90/270/ЄЕС Європейського Парламенту та Ради від 29 травня 1990 року про мінімальні вимоги безпеки та здоров'я при роботі з екранними пристроями [Електронний ресурс]: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_b23
2. Директива 89/391/ЄЕС Європейського Парламенту та Ради від 12 червня 1989 року про впровадження заходів для заохочення вдосконалень у сфері безпеки і захисту здоров'я працівників під час роботи [Електронний ресурс]: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_b23
3. В.С.Венедіктов та ін. Охорона праці: європейські і міжнародні стандарти та законодавство України (порівняльний аналіз) /В.С.Венедіктов, В.П.Грохольський, М.І.Іншин, М.М.Клемпарський, К.Ю.Мельник, О.М. Музичук, І.М. Шопіна /За ред. д-ра юрид. наук, проф. В.С.Венедіктова/ Державний департамент з питань адаптації законодавства. Українська асоціація фахівців трудового права. - Харків-Київ, 2006.- 680 с.
4. ISO 9241 «Ергономічні вимоги до роботи з відеодисплейними терміналами (ВДТ) у офісі» [Електронний ресурс]: https://ru.wikipedia.org/wiki/ISO_9241

Алексєенко Анна Сергіївна, студентка, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Кобылянська Ірина Миколаївна, канд. пед. наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: jen4u@mail.ru

Anna Aliksieienko, a student, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa.

Kobylyanska Irina M., Cand. Sc. (Ped.), Assistant Professor of Department of Life Safety, Vinnytsia National Technical University. Vinnitsia, e-mail: jen4u@mail.ru.